

Aqrar sahənin daha da inkişafına hər cür şərait var

Həmsöhbətimiz Ağsu Dövlət İnkişaf Mərkəzinin direktoru vəzifəsini müvəqqəti icra edən, təcrübəli kənd təsərrüfatı işçisi İlqar Həsənovdur. Rayonda aqrar sahədə görülən işlərdən söhbət açan İlqar müəllim qeyd etdi ki, bu gün Azərbaycanın dayanıqlı inkişafının təmin edilməsi baxımından kənd təsərrüfatı böyük potensiala malikdir. Aqrar sektora güzəştli kreditlərin, vergi güzəştlərinin, subsidiyaların verilməsi, aqrolizinq xidmətlərinin göstərilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılır və böyük layihələrin icrası davam etdirilir. Cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən son illər ərzində verilmiş fərman və sərəncamlar, qəbul edilmiş qanunlar, qərarlar aqrar sektorda iqtisadi fəallığın yüksəlməsinə səbəb olub.

Həyata keçirilən aqrar islahatlar kənd təsərrüfatının dinamik inkişafı üçün əlverişli zəmin yaratmışdır. Bu sektorda əsaslı dəyişikliklər baş verib, yeni iqtisadi və mülkiyyət münasibətləri formalaşmış, normativ-hüquqi baza təkmilləşdirilib. Xüsusilə kənd təsərrüfatının inkişafına dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi, yeni çağırışlara uyğun strateji hədəflərin və mütərəqqi dəyişikliklərin müəyyən edilməsi bu sahənin keyfiyyətə yeni mərhələyə keçməsinin təməlini qoyub. Əhalinin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, aqrar sahədə ixrac potensialının artırılması məqsədi ilə ölkədə müasir aqroparklar, iri fermer təsərrüfatları təşkil edilir.

Torpaq mülkiyyətçiləri taxılçılığın inkişaf etdirilməsinə həmişə yüksək münasibət göstərirlər.

2018-ci ilin payızında 2019-cu ilin məhsulu üçün 36355.5 ha sahədə taxıl əkinini aparılmışdır. Bunun 20400.5 ha buğda, 15955.0 ha arpa əkinidir. Hazırkı tarixə sahələrdən 36355.0 hektar sahədə taxıl biçilmişdir. Bunun 20400.5 hektarı buğda, 15955.0 hektarı arpa. Biçilmiş sahələrdən 116620 ton məhsul toplanmışdır. Toplanmış məhsulun 67080 tonu buğda, 49540 tonu arpa. 2019-cu ilin 9 ayında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 16718.0 ton artıq məhsul toplanmışdır. Hər hektara məhsuldarlıq buğda üzrə 32.9 sentner, arpa üzrə 31.0 sentner təşkil edir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılara dövlət dəstəyi haqqında" 2007-ci il 23 yanvar tarixli 1907 nömrəli Sərəncamının icrası ilə əlaqədar kənd təsərrüfatı bitkiləri əkin-becərən 8206 nəfər istehsalçıya əkin-becərdikləri 33623.35 hektar sahəyə görə 2405995.5 manat yardım hesablanaraq Respublika Komissiyasının qərarına əsasən istehsalçılara bank vasitəsi ilə kart hesablarına ödənilmişdir. Kənd təsərrüfatı sahəsinə verilən dövlət dəstəyi tədbirləri əsas etibarilə bu sahədə intensiv inkişafın təmin edilməsi və məhsuldarlığın yüksəldilməsi məqsədlərinə xidmət edir. Ağsu Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzində yaradılmış monitorinq qrupu tərəfindən kəndlərdə monitorinqlər aparılır, fermerlər və istehsalçılarla görüşlər keçirilir. Aparılan monitorinqlər və keçirilən görüşlər zamanı taxıl əkinlərinin

optimal qidalanma rejiminin təmin edilməsi, taxıl əkinlərinə yemləmə gübrələrinin bitkinin inkişaf fazalarından asılı olaraq verilməsi, taxıl əkinlərinin mineral gübrələrlə qidalanmasının üstünlükləri, taxılın inkişaf fazalarından asılı olaraq vegetasiya suvarmalarının vaxtında təmin edilməsi, zərərverici və xəstəliklər, əlaqə otlarına qarşı mübarizə tədbirlərinin vaxtında və keyfiyyətli aparılması fermer və istehsalçılara izah edilir.

Hazırda 2020-ci ilin məhsulu üçün sahələrdə şum çıxarılır. 01 oktyabr 2019-cu il tarixə 24975 ha sahədə şum çıxarılmışdır. Artıq sahələrdə taxıl səpini yekunlaşmaqdadır.

Rayonda 2019-cu ilin 9 ayında 69.0 ha sahədə dənli və dənli paxlalı bitkilər, 77.4 ha sahədə yonca, 46.5 ha sahədə şəkər çuğunduru, 166.4 ha sahədə kartof, 325.3 ha sahədə bostan, 586.8 ha sahədə tərəvəz, 65.0 ha sahədə günəbaxan, 1261.5 ha sahədə qarğıdalı, 21.0 ha sahədə çəltik, 330.0 ha sahədə digər bitkilər əkilmişdir.

Baramaçılığın inkişaf etdirmək məqsədilə respublikaya Çin Xalq Respublikasından gətirilmiş yüksək məhsuldar tut tinglərindən 78 min ədədi Ağsu rayonuna gətirilərək aktlar əsasında təsərrüfatlara təhvil verilmiş və mütəxəssislərin köməkliyi ilə lazımı təlimat əsasında əkilmişdir. Bundan əlavə, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən 58 min və 15 min ədəd tut tingi gətirilərək təsərrüfatlara paylanılmış və əkilməsi təmin edilmişdir. Əkilmiş tut tinglərinin becərilməsi lazımı qaydada aparılır. Mərkəzin mütəxəssisləri tərəfindən tut bağlarına baxış keçirilir və bağlarda aparılan aqrotexniki qaydalar barədə fermerlərə lazımı tövsiyələr verilir.

Dünya bazarında ipəkçilik məhsullarına tələbatın yüksək olduğunu, onlarca ailənin işlə təmin edilməsində əhəmiyyətini nəzərə alaraq, dövlət başçısının tapşırıqları əsasında 07 may 2019-cu il tarixdə Qax damazlıq müəssisəsindən 400 qutu barama qurdu gətirilərək kümçülərə paylanılmışdır. Kümçülər tərəfindən 9955.3 kq barama toplanaraq Şəki İpək MMC-yə təhvil verilmişdir.

"Azərbaycan Respublikasında arıçılığın inkişafının stimullaşdırılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 5 mart tarixli 3747 nömrəli Sərəncamının 2.1-

ci bəndinin icrası məqsədilə 2019-cu ildə arı saxlayan 820 nəfər istehsalçının 15036 arı ailəsinə baxış keçirilmiş, subsidiya ödənilməsi məqsədilə sənədləri hazırlanaraq Respublika Komissiyasına təqdim edilmiş, Respublika Komissiyasının qərarına əsasən 150360 manat subsidiya istehsalçıların kart hesablarına ödənilmişdir.

Cənab Prezident İlham Əliyev qeyd etmişdir ki, pambıq strateji, ölkəyə valyuta gətirən məhsul olmaqla yanaşı, ümumən pambıqçılıq əhalinin həyat səviyyəsini yüksəltməsinə və insanların işə cəlb edilməsinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərən sahədir. Pambıqçılıq özündə bir çox önəmli amili birləşdirir. Bu, kənd təsərrüfatının sürətli inkişafı, yüz minlərlə iş yerinin yaradılması, ixrac potensialımızın inkişafı deməkdir və dövlətin özəl sektora praktiki diqqətinin, dəstəyinin təzahürüdür.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında pambıqçılığın inkişafına dövlət dəstəyi haqqında" 2016-cı il 22 sentyabr tarixli 2350 nömrəli və "Azərbaycan Respublikasında tütünçülüyün inkişaf etdirilməsinə dövlət dəstəyi haqqında" 2016-cı il 05 oktyabr tarixli 2366 nömrəli sərəncamların icrasını təmin etmək məqsədilə Nazirlər Kabineti 03 noyabr 2016-cı il tarixli 439 N-li qərarı ilə təsdiq edilmiş "Pambıq və tütün istehsalçılarına dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına subsidiyanın verilməsi Qaydası"na uyğun olaraq 2018-ci ildə rayonun təsərrüfatlarında əkilən pambıq sahələrindən toplanaraq emal müəssisələrinə satılan xam pambığın hər kiloqramına görə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına verilən 197308.1 manat subsidiya istehsalçıların kart hesablarına köçürülmüşdür.

Bu günlərdə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin yanında pambıqçılıq mövsümünün yekunları və 2020-ci ildə görülmək tədbirləri ilə bağlı müşavirədə rayon olaraq bir sıra rayonlarla birlikdə Ağsu rayonunda da pambıqçılıqda məhsuldarlığın aşağı səviyyədə olduğunu qeyd etmiş, bu sahədə ciddi dönüş yaradılmasının vacibliyini vurğulamışdır. Bu haqlı iraddan nəticə çıxarmaq, cari ildə pambıqçılıq sahəsində ciddi dönüş yaratmağı qarşımıza məqsəd qoymuşuq. Bunun üçün pambıqçılıq təsərrüfatlarının rəhbərləri ilə geniş görüş keçirilmiş, vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir.

2018-ci ildə becərilib yığılaraq təhvil verilmiş 3355.9 ton şəkər çuğunduruna görə rayon üzrə 13 istehsalçıya 13423.48 manat subsidiya verilmişdir.

Rayon iqtisadiyyatının aparıcı sahələrindən biri də heyvandarlıqdır. Aqrar islahat aparılan vaxt rayonda 30428 baş qaramal, 94098 baş qoyun-keçi saxlanılırdısa, 01 oktyabr 2019-cu il tarixə rayon üzrə əhalidə və mütərəqqi təsərrüfat formalarında 38242 baş iribuynuzlu mal-qara, 143068 baş qoyun-keçi, 233874

baş quş mövcuddur. 2019-cu ilin 9 ayında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə iribuynuzlu mal-qaranın sayında 11 baş, qoyun-keçinin sayında 2416 baş, quşların baş sayında 1234 baş artım olmuşdur.

2019-cu ilin 10 ayında rayon üzrə 3967.0 ton diri çəkiddə ət, 21449.0 ton süd, 9301.0 min ədəd yumurta 310.0 ton yun istehsal olunmuşdur. 2019-cu ilin 9 ayında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 46.0 ton diri çəkiddə ət, 167.0 ton süd, 1699.0 min ədəd yumurta, 2.0 ton çox yun istehsal olunmuşdur.

Heyvandarlığın cins tərkibinin yaxşılaşdırılması tədbirlərinin daha da sürətləndirilməsi məqsədilə süni mayalanma işinə xüsusi önəm verilir. "Heyvandarlığın cins tərkibinin yaxşılaşdırılmasına dövlət dəstəyi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 19 avqust tarixli 1364 nömrəli Sərəncamının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 24 dekabr tarixli 401 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Süni mayalanma yolu ilə alınmış hər buzova görə subsidiyanın verilməsi Qaydası"na əsasən yüksək məhsuldar genetik potensialı olan heyvanların baş sayının artırılması və bu sahəyə marağın gücləndirilməsinə başlanmışdır.

2019-cu ilin 9 ayında 1134 baş ana malda süni mayalanma aparılıb və 480 baş sağlam buzov alınmışdır. 2019-cu ilin 9 ayında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə süni mayalanma yolu ilə 90 baş çox buzov alınmışdır. 2019-cu ilin 9 ayında süni mayalanma yolu ilə alınmış 374 baş buzova görə 242 istehsalçıya 37400 manat subsidiya ödənilmişdir.

"Süni mayalanma yolu ilə alınmış hər buzova görə subsidiyanın verilməsi Qaydası" tətbiq olunduğu 2016-cı ilin oktyabr ayından 2019-cu ilin oktyabr ayına qədər 3395 baş ana malda süni mayalanma aparılıb və 1722 baş sağlam buzov alınmışdır.

Bitkiçilik sahəsində rəqabətqabiliyyətliyin artırılmasının zəruri şərtlərindən biri kimi toxumçuluğun inkişafı istiqamətində də ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığının artırılması və kənd təsərrüfatı istehsalçıların yüksəkreprouksiyalı taxıl toxumu ilə təmin etmək məqsədilə rayon üzrə fəaliyyət göstərən 3 toxumçuluq təsərrüfatı tərəfindən 2019-cu ilin məhsulu üçün 2129.0 hektar sahədə yüksəkreprouksiyalı toxumla səpin aparılmışdır. Gələcəkdə toxum istehsalı zamanı sort qarışığına yol verməmək üçün aidiyyəti mütəxəssislər tərəfindən aprobeasiya aparılır. Toxumçuluq təsərrüfatları tərəfindən cari ildə 4420 ton toxum istehsal olunmuşdur. İstehsal olunmuş toxumun 175.0 tonu elit, 1995.0 tonu R1, 2250 tonu R2 reprouksiyalı toxumdur. İstehsal olunmuş toxumun kondisiya çəkiddə 1737.0 tonu

fermerlərə satılmışdır.

Rayonda ənənəvi sahə hesab edilən, ərzaq məhsullarına olan tələbatın dolğun ödənilməsində vacib rolunu oynayan və əhalinin gəlir mənbəyi olan meyvəçilik də inkişaf etdirilir.

Rayon Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktoru vəzifəsini icra edən İlqar Hüseynov daha sonra bildirdi ki, aqrar sahənin inkişafının dövlət siyasətinin prioritetlərindən biri olduğunu vurğulayan ölkə başçısı qeyd etmişdir ki, "Ənənəvi badam bağları, əfsuslar olsun ki, azalır. Ancaq bu da çox valyuta gətirən bir sahədir. Minlərlə hektar badam bağı salınmalıdır". Bu məqsədlə Növcü kəndinin ərazisində 32.0 ha, Qaraqoyunlu kəndində 10.0 ha, Qəşəd kəndi ərazisində 28.5 ha sahədə badam bağı salınmışdır.

Kənd təsərrüfatının dövlət tərəfindən stimullaşdırılmasının əsas amili bəzi kənd təsərrüfatı məhsullarına, avadanlıq, texnika və texnologiyalara, materiallara və digər vasitələrə idxal və ixrac gömrük rüsumlarının ödənilməsində güzəştlərin tətbiq edilməsidir. Bu güzəştlər ölkəmizdə kənd təsərrüfatı istehsalının inkişaf etdirilməsində və istehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsində mühüm rol oynamaqla yanaşı, rəqabətqabiliyyətli kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal etmək və xarici bazarlara çıxarmaq imkanı yaradır.

Bütün bunlar onu göstərir ki, ölkəmizdə kənd təsərrüfatının inkişaf etdirilməsi dövlətin daim diqqət mərkəzindədir və respublikanın iqtisadi inkişaf səviyyəsinə uyğun dövlət büdcəsindən bu sahəyə subsidiyalar ayrılması və güzəştlər edilməsi səmərəli nəticələr verməkdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 aprel 2014-cü il tarixli 152 nömrəli Fərmanına əsasən aqrar sektorun dövlət tərəfindən dəstəklənməsində şəffaflığı və hesabatlılığı təmin etmək üçün beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq yaradılmış "Elektron kənd təsərrüfatı" informasiya sisteminin əsas tərkib hissəsi olan "Subsidiya və Siyasətə dair İnformasiya Sisteminin" (SSİS) məlumat bazasının formalaşdırılması məqsədilə fermerlərin məlumatları elektron kənd təsərrüfatı sistemində işlənmişdir.

Bir sözlə, rayonda aqrar sahənin daha da inkişaf etdirilməsi, göstərilən dövlət qayğısından maksimum, yaradıcı şəkildə bəhrələnməklə daha uğurlu nəticələrə nail olmaq mümkündür. Ağsu Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin hər bir əməkdaşı bu yolda daha səmərəli fəaliyyət göstərəcəkdir. Bunu hər birimizdən aqrar sahəyə göstərilən dövlət dəstəyi və ən əsası isə ölkə başçısının kənd təsərrüfatı işçilərinin qarşısında qoyduğu böyük vəzifələr tələb edir.

İlham PƏNAHOV,
"Respublika".